

18. §. A *titkárok* támogatják az igazgatót munkájában. Az Egyesületnek egy-egy munkakörét véle egyetértőleg vezetik.

19. §. A *jegyzők* vezetik az Egyesület gyűléseinek jegyzőkönyveit, a melyek két-két, a gyűléseken előre kiküldött hitelesítő részéről hitelesítettek.

20. §. A *pénztáros* kezeli a pénztárt és tartja számon a tagokat. A pénztár állásáról évről-évre jelentést tesz. A zárószámadást és a költségelőirányzatot elkészíti.

21. §. Az *ellenőr* a pénztárt legalább negyedévenként megvizsgálja. Erről a választmánynak és szükség esetén az igazgatóságnak is jelentést tesz. A zárószámadást a választmánytól kiküldött két számvizsgálóval együtt átvizsgálja és erről a közgyűlésnek jelentést tesz.

22. §. Az *ügyész* az Egyesület jogi képviselője.

V. Az Egyesület alkalmazottai.

23. §. Az *országos titkárokat* az igazgató részéről ajánlottak közül az igazgatóság választja az országos propaganda végzésére. A választmányi- és igazgatósági üléseken tanácskozási joguk van, szavazati joguk azonban nincs. Országos propaganda-útjaikat az igazgató irányításával végzik. A mennyiben vidéki útjaikkal kapcsolatos elfoglaltságuk megengedi, az Egyesület irodájának a munkájában is résztvesznek.

24. Az igazgató részéről ajánlottak közül választott *irodai alkalmazottak* az Egyesület irodájával kapcsolatos, az *egyéb alkalmazottak* pedig az alkalmaztatásukkor megszabott teendőket végzik az igazgató irányítása mellett.

25. §. Mind az országos titkárok, mind az irodai s egyéb alkalmazottak előbb rövidebb tartamú próba-időre alkalmazandók és csak az ez alatt kifejtett munkásságuk eredményessége esetén választhatók meg állandó jelleggel.

26. §. Az országos titkárok, az irodai és egyéb alkalmazottak fizetését — a költségelőirányzatban rendelkezésre álló összeg keretében — az igazgatóság állapítja meg.

VI. Hölgybizottság, helyi és vidéki körök.

27. Az Egyesület nőtagjai országos, vagy helyi hölgybizottságokká tömörülhetnek, hasonlóképpen a különböző helyeken, illetve vidékeken lakó egyesületi tagok az Egyesület helyi, illetve vidéki köreibé alakulhatnak. A hölgybizottságok és a körök új tagok, adományok gyűjtésével, az Egyesület kiadványainak terjesztésével, fölolvadások, előadások, ünnepélyek rendezésével működhetnek közre az Egyesület céljainak előmozdításában.

28. §. A hölgybizottságok és körök önmaguk választják tisztviselőiket; ügyviteli szabályaikat megerősítés végett az igazgatóság elé terjesztik. Szükségleteik fődözetéről önmaguk gondoskodnak, a mennyiben sem a hölgybizottságok, sem a körök szervezése a tagoknak az Egyesülettel szemben fennálló anyagi kötelezettségét nem érinti.

VII. Záróhatározatok.

29. §. Az Egyesület feloszlását csak olyan közgyűlés határozhatja el, a mely egyenesen ebből a célból hívatott össze és a melyen a jelenlévők kétharmada a fölözlatás mellett foglal állást. Az Egyesület fölözlatása csak a belügyminiszter jóváhagyása után hajtható végre. Fölözlatás esetén az Egyesület vagyona a magyarországi ref. egyház közalapjára száll.

30. §. Ha az Egyesület a jelen alapszabályokban

kitűzött céljától és működési körétől eltérne s működése az állam, vagy az Egyesület tagjainak anyagi érdekeit veszélyeztetné, működése a kormány részéről fölfüggeszterik és, a fölfüggesztés után elrendelendő vizsgálat eredményéhez képest, végleg fölözlatatnak, vagy az alapszabályok pontosabb betartására kötelezterik.

*

A ki a jelen alapszabályok alapján a következő év elején megalakuló „Református Sajtóegyesület“-be akar lépni, tudassa ebbéli szándékát dr. Kováts István theol. tanárral (Budapest, IX., Ráday-u. 28).

NEKROLOG.

ÁDÁM KÁLMÁN

1841—1917.

A nagy Ádám-családnak fiai közül, a h. e. tiszteletes tudós Ádám Mihály volt vezsenyi lelkipásztor hét gyermeke közül a negyedik tért meg immár övéihez. Józsefet, a szelídelelkű szeremlei papot, Gerzont, a nagy-körösi alma mater tudós professzorát és Andrást, a ragyogó szellemű, puritán kálvinista bírót már eltemettük; most őt szólította számadásra Ura.

Elment s vele sirba szállt egy igazi pallérozott magyar kálvinista pap, a ki az elnyomatás éveiben nyerte az útravalót az élethez s a kibén — talán épen ezért — műveltség, magyarság és egyháziasság egyazon fogalmak voltak; a ki rajongásig szeretett gyülekezetének, a vezsenyi ref. eklézsiának nyitott történelme s élő lelkiismerete volt.

Ádám Kálmán született Vezsenyen 1841 október 13-án. Iskoláit otthon és Nagykörösnön, a theológiát Budapesten elvégezve, két évi káplánkodás után (Török Pál püspök mellett) egészen fiatalon elfoglalja édesapja helyét a vezsenyi paróchián (1866 ápr. 22). Az ifjú lelkész kedves modorával, világos gondolkodásával, elfogyhatatlan munkakedvével és hivatali pontosságával csakhamar kivívja az egyházmegye lelkészei közül a legjobbak szeretetét és becsülését s rövid néhány év alatt egyházmegyei aljegyzővé, 1882-ben alesperessé, 1885-ben pedig — Fördös halála után — főesperessé választatott. Boldogan szokta felemlíteni, hogy a pesti theologia növendékei közül ő lett először esperessé; hogy Török Pál nem nyitotta meg a nélkül a szuperintendenciális gyűlést, hogy meg ne kérdezte volna: itt van-e Ádám; annyira szerette őt Török. Valamint hálával gondolt arra is mindenkor, hogy a kecskeméti egyházmegye terhes bár, de egyben tekintélyes esperesi tisztét — Isten segedelmével — negyedfél századon át betölthette. „Nem panaszkodhatom — mondotta sokszor —, fiatalon lettem pappá is, esperessé is; több mint 50 esztendő pap vagyok, de ez alatt a hosszú idő alatt soha nekem a vezsenyi gyülekezettel, vagy a gyülekezetemnek én velem semmi baja nem volt; mint esperest becsültek,

szerettek mindenütt; voltam konventi rendes tag, két zsinaton (1891—94 és 1904—7) zsinati rendes tag; elértem a legmagasabbat, a mit az ember a lelkészi pályán a püspökség után elérhet: megválasztottak a dunameléki kerület főjegyzőjévé; sokat jártam, sokat dolgoztam, de sohse dicsekedtem, sohse kérkedtem; hibáim voltak, de sohase vétkeztem.“ S erre a vallomására az idvezültnek mi is áment és bizonyt mondhatunk. Ahhoz a puritán jellemű, egyszerű magyar kálvinista papi típushoz tartozott, a melyik szereti a munkát önmagáért s ezért földi jutalmat, kitüntetését nem vár. Az ünnepeztetés elől mindig kitért: nem szerette a tömjénezést, az ő nevének emlegetését. Két évvel ezelőtt, mikor 50 éves lelkipásztori szolgálatát betöltötte, csak nagy rábeszélésre engedte meg, hogy gyülekezete kifejezze előtte hűségét és ragaszkodását.

Nagy urakkal volt jóbarátságban, de az ő egyszerű hiveinek ragaszkodására többet adott. Nem hódolt meg soha semmiféle emberi nagyság előtt: bizonyosság rá, hogy annál jobban meghódolt az Isten előtt. Igazi magyar úr a javából. Demokrata, nem szavai által, de érzésében, gondolkodásában és egész magatartásában.

Főnt a legmagasabb tanácsban ugyanaz az egyszerű, természetes és jóságos lélek, mint odahaza. A rideg jogi igazságnak, az élettelen §-oknak nem embere. A törvényre való hivatkozást sohase szerette. A gyakorlat embere volt, a higgadt és nyugodt intézkedéseké; a valóságos, meleg élet embere volt, a legteljesebb életé: a szereteté. Mint minden jó lélek és örökifjú kedély, különös szeretettel fordult az ifjak felé, a kik atyai jó barátjukat szerették benne. Érettségi vizsgálatokon, tanári székeken sokszor képviselte és érvényesítette a „nem szigorúan ítélő bírák, hanem irgalmas és kegyelmes atyák vagyunk“ elvét. Gyöngeségeken, gyarlóságokon egy bölcs nyugalomával mosolygott. S ugyanez az irgalmas és engedékeny jóság volt a maga gyülekezetének vezetésében is.

A kánoni vizitáció örömnép volt nemcsak a gyülekezet, hanem a lelkészi családok számára is, a hol megjelent: azzá tette az ő szeretettől sugárzó kedves egyénisége. Szívesen is ment, szerette a munkát, a törődést s a társaságot is. De az igazi öröm mégis csak az volt számára, mikor a kocsiról leszállván, kedves otthonába hazaérkezett, hogy ott hitvese, leányai és unokái csókjait fogadja.

A legutóbbi években e sorok írójának számtalanszor volt alkalma tapasztalni, hogy hosszabb útról hazajövet a falu legszélső házáinál mindig könnyű szökött a szemébe, megremegett a hangja: nem tudott betelni a boldog örömmel, hogy még egyszer megláthatta az ő sűrű szeretett kedves faluját, a melyben számára annyi szent öröm és igaz boldogság fakadt.

Az utóbbi esztendőben nagyon érzékenyen hatott rá egy-egy rokonnak, vagy jóbarátnak halálhíre. Mélyen lesújtotta testvérének, Ádám András kúriai tanácselnöknek halála (1913 november), a ki két évvel volt fiatalabb

nála s kivel együtt diákoskodván, talán legjobban megértették egymást a testvérek közül. Azóta, valahányszor Pesten járt, nem mulasztotta el meglátogatni „András öcsém“ sírját, nemkülönben jólelkű özvegyét. A kecskeméti traktus volt gondnokának, Bagossy Károlynak, az ő jóbarátjának elhunytja (1914 július) szintén nagyon fájt neki. Attól kezdve az egyházmegye ügyeit nagyon meggyöngyölt aktivitással vitte. Meleg barátság fűzte b. e. Baksay Sándor püspökhöz, kinek halála nagyon megrendítette. Gondosan őrizte a bizalmas leveleket, a melyeket tőle kapott. A múlt század második felének divatja szerint jobbára versben leveleztek. Baksay püspöksége alatt volt Ádám Kálmán a kerület főjegyzője 1904—1911-ig. Csak az igaz emberek között lehetséges benső baráti viszony fűzte bátori Sigray Pál egyházkerületi tanácsbíróhoz, a kivel együtt végezte Nagykőrösön a gimnáziumot s kivel theologus korában is együtt lakott a mostani Ráday-utcában. Az utóbbi időben jóideig ketten voltak már csak azok közül, a kik 1859-ben, mint Arany és a többi kiváló tanárok tanítványai, Nagykőrösön érettségi vizsgát tettek. A mindenkor aranyos jókedve talán akkor vált a legderűsebbé, a mikor ezekről a boldog diákevekről beszélt. Ha az utóbbi években olykor kissé kedvetlenebb volt, csak a kőrösi vagy a pesti diákoskodásra kellett célzást tenni — mi már tudtuk — s felderült az arca, megeredt ajkán a kedves történetek hosszú sora.

De vajjon ki nem szerette őt? Még a kik talán kissé élesebb kritikával nézték is, azok is szerették. Őt nem lehetett nem szeretni. Jóságos, szelíd lélek volt, a ki nem tudott haragudni, nem tudott haragot tartani, de igenis meg tudott szíve szerint bocsátani.

Irodalmi munkássága nem volt széleskörű: ő elsősorban gyülekezetének s a traktusa adminisztrálásának élt s ezek lefoglalták minden idejét. De vonzó stílusának emlékét őrzik az íróasztala fiókjában lévő sok száz beszéde, a melyeket különböző alkalmakra írt. Ezeket rendszeresség, világos stílus, könnyedség és melegség jellemzik. Olyanok, mint az írójuk volt. Méltók lennének a rendezés és kiadás munkájára. Hogy igehirdetése milyen hatást tett gyülekezetére, mutatja az, hogy egy-egy beszédének alapgondolata, vagy pláne passzusai is szájról-szájra járnak a hívek között s a gondolkozásuknak így szinte eleven darabjaivá váltak. De kedves emlékei maradnak írásművészetének az egyházmegyei közgyűlések elé évenként beterjesztett esperesi jelentései is, a melyeket 1885-től kezdve nagy szeretettel s a kecskeméti nagy egyházmegye életének minden mozzanatára kiterjedő gondnal és figyelemmel írt meg mindenkor. Közülök is kiemelkedik a millenáris évben adott jelentése s mintegy hatyúdala az, a melyben (1914) boldog emlékeztető Bagossy Károlyt és Baksay Sándort (1915) elparentálja. Ha valamikor az egyházmegye történetét valaki feldolgozza, fontos útbaigazításokért fog Ádám Kálmán emlékének hálával adózni.

Családi élete és köre olyan tiszta és barátságos

volt, hogy az mindig verőfényes napokat, napsugaras tájakat juttat az ember eszébe, valahányszor csak rá-gondolunk. 1869-ben nőül vette a tiszavárkonyi lelkész leányát, Miskolczy Szijjártó Gizellát, a kivel zavartalan boldog családi életet élt. Gyermekai: Aranka, özv. Gálik Istvánné, Gizella, Torday Lajos szentesi áll. főgimn. tanár felesége és Iréne.

Ádám Kálmán nem távoli, hanem közeli nagyság volt. Egyéniségének nemcsak fénye, de inkább vonzó melegsége volt. Őt igazán csak az ismerhette, a ki látta és ismerte családi körében. Híves és gyermekek, leányai és unokái iránt kifogyhatatlan kedvesség: a beczező szavak soha nem hiányoznak ajkán. Ez azonban természetes. Szerették őt övéi nagyon s ő szerette őket viszont; nagyon szerette. Versenyeztek egymással a „jó-kodás“-ban, a hogy Vezenyén mondják. De pusztán jó ismerősök, vagy talán először látott idegenekkel szemben is az a jókedv és gyöngédség, az a mindenre kiterjedő figyelem, a mások ügyes-bajos dolgainak teljes oda-adással való felkarolása, ez már feltűnőbb s ebben ő utolérhetetlen volt. S vendégszeretete? A ki ezt meg akarta tanulni, az bátran mehetett a vezenyi kálvinista pap paróchiájába. Ott vendég idegenül nem érezhette magát soha, annak az első pillanatban fel kellett melegednie, mert a tiszta, nemes és fenkölt családi tűzhelynek varázsa van.

Hogy hozzá volt nőve ahhoz a régi „kúriá“-hoz, a vezenyi kis paróchiához! Gyülekezete már régebben akart más paplakot építeni. „Nem, míg én élek!“ — mondotta. „Innen vigyenek ki!“

November 21-én szünt meg dobogni szíve, a melylyel övéit s egyházát oly nagyon szerette. 24-én temették s hullottak sírjába a fehér krizantémumok, a kedves virágai. Puritán volt mindenben. A pompának ellensége volt életében, az akart maradni halálában is. „Gyász-kocsi, halottas emberek, énekkar? — Nem kell. Engem a vezenyiek vigyenek ki a vállaikon; a vezenyiek énekeljenek fölöttem. A vezenyi asszonyok külön énekeljenek a síromnál, mert azok nagyon szépen tudnak énekelni.“ És a vezenyiek vitték ki koporsóját pihenni. És a vezenyi asszonyok énekeltek el sírjánál könnybeborítón és lélekemelőn a kedvelt halotti énekeit.

Temetésén ott volt a gyászoló család és kiterjedt rokonság, az egyházmegye papsága és a boldogult gyülekezetének valamennyi tagja. A gyászháznál Takács József czeplédi lelkész, egyházkerületi főjegyző imádkozott s tartott megragadó beszédet. Ragyogó képben szólott a vezenyi paróchiából kiinduló hét testvéréről, a hét folyóról, a melyek az életnek áldott vizeit hordozták s a melyek közül immár a negyedik is beletorkollott az örökkévalóság csöndes tengerébe. A templomban Kiss Zsigmond esperes úr prédikált II. Péter 1:13—15. alapján s szólott a boldogultról, mint a lekipásztori kötelességek hű betöltőjéről, a ki életében csak egyre vágyott, hogy hű emlékezetben maradjon meg azok előtt, a kiknek munkás életét szentelte. A sírnál Szekér Sán-

dor egyházmegyei tanácsbíró búcsúzott a boldogulttól s kérte Isten vigasztalását a mély gyászba borult családra. Igaz a vigasztalás, a mellyel feléjük fordult: Ádám Kálmán a maga vonzó egyéniségével az elpártolhatatlan barátok hosszú sorát szerezte meg nemcsak a maga, hanem itt maradt kedvesei számára is. Az Ádám Kálmán elmúlása feletti fájdalom nem összetöri, hanem fölemeli, és megszenteli majd azokat a szíveket, a melyek most sajognak utána. Ádám Kálmán alakja — egyik szép halotti énekünk kifejezése szerint — „fényességbe, dicsőségbe“ emelkedett s „nőttön-nő tiszta fénye, a mint időben s térben távozik“.

Nekem, a kinek megadatott, hogy négy és fél esztendeig mellette szolgálhattam, nekem az róla a legmélyebb tapasztalásom és legfényesebb emlékem, hogy Ádám Kálmán *a szívnek, a szeretetnek embere volt.* mellette jobbá lett az ember. Az ő nyugodt, derűs életfelfogása mellett szebbé lett az élet, könnyebbek ennek terhei; a nehéz problémák simán, csöndesen megoldódtak, bonyolult kérdések tisztázódtak az ő ragyogó elméjének világosságánál. Közelében a jóság realitás lett. S van-e méltóbb szerep emberre és lekipásztorra nézve, mint ezt az emléket hagyni halála után: egy szelíd sugár volt az Isten örök jóságának fényszórójából?

Ha rá-gondolunk mi, a kik közelebről ismertük őt, a kik láttuk az ő — mindig szeretettől áthatott — emberi gyöngeségeit is és láttuk a lelkének igaz értékeit is, úgy érezzük, hogy nem szakadt el tőlünk, mikor testileg távozott, hanem megdicsőült s lelkünket, mint egy fényes sugárszál, vonja magához fel a magasba. Ha rá-gondolunk, fölesendül lelkünkben a zsoltáríró szava: „A sötétség is világosság én körültem.“ S áment mondunk rája.

Megáldjuk a hantokat, a melyek ráborulnak hült hamvaira a vezenyi temetőben; még egy forró, meleg könnyecseppet hullajtunk a sírjára s búcsút intünk neki: a viszontlátásra!

Abony.

Jóba József
s. lelkész.

A MI ÜGYÜNK.

KÉRELEM. Lapunk mostani összes számaihoz utalványokat mellékelünk. Kérjük előfizetőinket, hogy esetleges hátralékokat, valamint a jövő évi előfizetési díjat mielőbb beküldeni szíveskedjenek, hogy terhes kötelezettségeinknek eleget tehesünk.

Lapunk mostani száma a közbeeső ünnepek miatt kettős. A legközelebbi január 6-án jelenik meg.

Harmadik téli-konferenciánk. A Kálvin Szövetségnek 1918. január 29—31-ig tartandó harmadik téli konferenciáján az alábbi kérdések kerülnek tárgyalás alá: A reggeli áhitatot követő délelőtti első témák a *kálvinizmussal* kapcsolatosak. Az első nap a kálvinizmusról, mint a reformáció betetőzéséről lesz szó, a második és harmadik nap pedig a predesztinációról. A délelőtti második témák *apologetikus* jellegűek lesznek. Két nap